

KS. JAN MIAZEK

Warszawa

OBRZĘD BŁOGOSŁAWIENSTWA TYCH, KTÓRZY SĄ WYSŁANI W CELU GŁOSZENIA EWANGELII

Obrzędy błogosławieństw, pośród wielu błogosławieństw dotyczących osób, zawierają również obrzęd błogosławieństwa tych, którzy są wysłani w celu głoszenia ewangelii. Obrzęd tak bardzo potrzebny, bowiem obecnie wielu misjonarzy wyjeżdża z naszej ojczyzny na misje. We wspólnotach zakonnych, jak również w parafiach odbywa się od dawna ich uroczyste pożegnanie. Obrzęd, który przedstawimy, będzie wielką pomocą w zorganizowaniu i przeżyciu tej tak pełnej znaczenia uroczystości¹

Wprowadzenie do obrzędu błogosławieństwa podaje wskazania dotyczące jego przebiegu. Wypada go odprawić albo w połączeniu z liturgią słowa, albo podczas mszy św. Może on być sprawowany przez kapłana lub przez biskupa: „Proponowane tu obrzędy mogą być sprawowane przez kapłana, który zachowując ich strukturę i podstawowe elementy, dostosuje celebrację do sytuacji misjonarzy i miejscowych okoliczności”² Opisane obrzędy są zatem propozycją i zakładają dostosowywanie ich do jakże zróżnicowanych warunków konkretnych wspólnot czy parafii. W ten sposób zwykle rozbudowane i ubogacone przemówią głębiej do wszystkich uczestników. Dostosowanie celebry do konkretnej sytuacji wymaga uprzedniego przemyślenia obrzędów oraz ich przygotowania. Dotyczy to doboru śpiewów, czytań, ubogacenia modlitwy powszechnej czy też dodania pewnych elementów oraz

¹ *Obrzęd błogosławieństwa tych, którzy są wysłani w celu głoszenia Ewangelii*, w: *Obrzędy błogosławieństw*, t. I, Katowice 1994, s. 147-160.

² Obrzęd nr 323.

ich wykonania. Chcemy teraz przedstawić liturgię obrzędu błogosławieństwa, zapoznać się z tematami czytań oraz z teologią modlitw.

I. OBRZĘD BŁOGOSŁAWIENSTWA POŁĄCZONY Z LITURGIĄ SŁOWA

Uroczystość rozpoczyna procesja z zakrystii do prezbiterium. Otwiera ją ministrant z krzyżem, za nim idą posługujący (jeśli jest diakon, niesie on księgę Ewangelii) i celebrans. W procesji biorą udział ci, którzy mają wyruszyć w celu głoszenia ewangelii. Nie jest określone ich miejsce w orszaku procesyjnym, ale przez analogię do podobnych procesji powinni iść za krzyżem, przed posługującymi.

W ten sposób zostanie podkreślone ich wybranie, będą również widoczni dla wszystkich zgromadzonych. W czasie procesji wykonuje się odpowiedni śpiew. Po oddaniu czci ołtarzowi wszyscy zajmują swoje miejsca. Misjonarze powinni być stale widoczni i mieć łatwy dostęp do celebransa w przewidzianych momentach. Celebrans rozpoczyna w zwykły sposób liturgię i wprowadza uczestników w jej sens. Może posłużyć się podanym wzorem lub też uczynić to własnymi słowami. Wszyscy przez chwilę modlą się w milczeniu, po czym celebrans odmawia modlitwę.

C z y t a n i e s ł o w a B o ż e g o: liturgia słowa może obejmować jedno lub więcej czytań. Teksty Pisma św. wybieramy spośród czytań na mszę o rozszerzenie ewangelii³ Między czytaniem wykonuje się, jak zwykle, psalm responsoryjny.

P r z e d s t a w i e n i e m i s j o n a r z y w i e r n y m: dokonuje się ono przed odczytaniem ewangelii i przed śpiewem poprzedzającym ewangelię. Księga nie mówi o tym wyraźnie, ale takie wskazanie znajdujemy w obrzędzie połączonym ze mszą św. Diakon (lub ktoś inny) wymienia nazwiska misjonarzy, może też podać bliższe informacje o nich, powiedzieć, do którego Kościoła zostają posłani. Jeśli wśród misjonarzy są zakonnicy lub zakonnice, ich nazwiska ogłasza przełożony zgromadzenia, dodając stosowne informacje. Przedstawienie misjonarzy przybliży ich wiernym, ukazuje różnorodność posług na misjach i wielkie potrzeby krajów misyjnych. Wezwani misjonarze odpowiadają „Jestem” lub w inny sposób dają znak, np. wstają.

³ *Lekcjonarz mszalny*, t. VII, Poznań–Warszawa 1977, s. 263-279.

Czytanie ewangelii następuje dopiero po przedstawieniu misjonarzy. Podczas śpiewu wersetu celebrans nasypuje kadzidło. Jest to ważny moment całego obrzędu. Akolici trzymają zapalone świece, czytający okadza księgę Ewangelii. Celebrans wygłasza stosowną homilię.

P r o ś b y i m o d l i t w a b ł o g o s ł a w i e ń s t w a: po homilii misjonarze zbliżają się do celebransa. Powinni tak stać, aby wszyscy mogli widzieć przebieg obrzędu. Odmawia się modlitwę wspólną: prośby kończy modlitwa błogosławieństwa, którą odmawia celebrans, trzymając ręce wyciągnięte w stronę misjonarzy.

P r z e k a z a n i e k r z y ż y m i s y j n y c h: obejmuje błogosławieństwo krzyży (modlitwa i pokropienie wodą święconą) i wręczenie ich misjonarzom. Celebrans przekazuje każdemu krzyż i wypowiada stosowne słowa. Misjonarz odpowiada „Amen”, przyjmuje krzyż, całuje go i wraca na miejsce. Celebrans może formułę przekazania krzyża wypowiedzieć tylko raz, zwracając się do wszystkich misjonarzy.

Z a k o ń c z e n i e o b r z ę d u: celebrans udziela błogosławieństwa misjonarzom i wszystkim zebranych. Obrzęd kończy śpiew. Opis obrzędu nie mówi o procesyjnym odejściu z prezbiterium, ale dobrze jest powracać do zakrystii w procesji, bowiem staje się ona znakiem pójścia do świata.

II. OBRZĘD BŁOGOSŁAWIENSTWA POŁĄCZONY Z MSZĄ ŚW

W wyborze formularza mszalnego należy zachować ogólne zasady. Jeśli przepisy na to zezwalają, można wziąć mszę o ewangelizację ludów. Liturgię rozpoczyna procesja. Obrzędy wstępne mszy św. i czytania przebiegają jak zwykle. Po drugim czytaniu, a przed śpiewem wersetu przed ewangelią, odbywa się, jak uprzednio, przedstawienie misjonarzy wiernym. Podczas śpiewu wersetu celebrans nasypuje kadzidło. Następnie opuszczając błogosławieństwo, jakiego zwykle udziela się diakonowi, zwraca się do diakona i wszystkich misjonarzy ze specjalnymi słowami. Ewangelię odczytuje jeden z diakonów lub kapłanów mających udać się na misje.

Po homilii misjonarze zbliżają się do celebransa, który wypowiada nad nimi modlitwę błogosławieństwa, teraz błogosławi krzyże i przekazuje je misjonarzom. Następuje wspólna modlitwa. Opis nie podaje wzoru takiej modlitwy i nie zaleca tej z poprzedniego obrzędu. Należy zatem przygoto-

wać specjalną modlitwę, w której znajdą się wezwania za misjonarzy i za Kościoły, do których zostają posłani.

Niektórzy spośród misjonarzy mogą przynieść do ołtarza chleb i wino potrzebne do sprawowania mszy św. Dobrze jest zorganizować procesję z darami, zwłaszcza tymi przeznaczonymi dla krajów misyjnych. Po pozdrowieniu „Pokój Pański” misjonarze mogą podejść kolejno do ołtarza, aby otrzymać pocałunek pokoju. Misjonarze przyjmują komunię św. pod obiema postaciami.

Obrzęd kończy błogosławieństwo i procesyjne wyjście.

III. TEMATY CZYTAŃ Z PISMA ŚW

W *Lekcjonarzu* Msza o rozszerzenie Ewangelii (o ewangelizację ludów) zawiera zestaw czytań, można więc dobierać czytania według rangi uroczystości oraz tematyki. Jako pierwsze czytanie (poza okresem wielkanocnym) mamy do wyboru pięć fragmentów pochodzących ze Starego Testamentu. Pierwsze czytanie w okresie wielkanocnym to trzy fragmenty z *Dziejów Apostolskich*. Każde z tych czytań zawiera psalm responsoryjny. Drugie czytanie to fragmenty z listów św. Pawła, a ewangelia to pięć fragmentów z czterech Ewangelii.

Czytania ze Starego Testamentu podejmują tematykę powszechności zbawienia. Izajasz 2, 1-5: Prorok zapowiada, że na końcu czasów wszystkie narody przyjdą i wstąpią na górę Pana do świątyni Boga Jakuba. Izajasz 56, 1. 6-7: Bóg przyprowadzi cudzoziemców na swą Świętą Górę, świątynia zostanie nazwana domem modlitwy dla wszystkich narodów. Izajasz 60, 1-6: chwała Pana rozbrzmiała nad Jerozolimą. Pójdą narody do jej światła. Czytanie z proroka Zachariasza 8, 20-23: liczne narody będą szukać Pana Zastępów. Czytanie z proroka Jonasza 3, 10-4, 11: Bóg lituje się nad Niniwą i posyła proroka nawołującego lud do nawrócenia i pokuty.

Czytania z *Dziejów Apostolskich* ukazują, w jaki sposób poprzez posługę chrześcijan zbawienie obejmuje wszystkie ludy. Rozdz. 1 w. 3-8: Chrystus mówi apostołom, że będą Jego świadkami aż po krańce ziemi. Rozdz. 11 w. 19-26: rozproszeni przez prześladowanie chrześcijanie w Antiochii przemawiają też do Greków, którzy przyjmują Dobrą Nowinę o Jezusie. Rozdz. 13 w. 46-49: Paweł i Barnaba, odrzuceni przez Żydów, zwracają się do pogan.

Czytania z listów św. Pawła pogłębiają tematykę zbawienia obejmującego wszystkich. Z Listu do Rzymian 10, 9-18: Każdy, kto wezwie imienia Pańskiego, będzie zbawiony, ale najpierw musi usłyszeć o Jezusie. Posłani idą głosić Jezusa. Z Listu do Efezjan 3, 2-12: Pawłowi została objawiona tajemnica, że także poganie już są współdziedzicami i współczłonkami Ciała. Pawłowi została dana łaska: poganom ogłosić Dobrą Nowinę. Z 1. Listu do Tymoteusza 2, 1-8: Bóg pragnie, by wszyscy ludzie zostali zbawieni i doszli do poznania prawdy.

Czytania z Ewangelii to przypominane na nowo słowa Jezusa skierowane do apostołów: idźcie i nauczajcie wszystkie narody. Z Ewangelii według św. Mateusza 28, 16-20: Idźcie i nauczajcie wszystkie narody. A oto Ja jestem z wami. Z Ewangelii według św. Marka 16, 15-20: rozesłanie apostołów na cały świat. Kto uwierzy i przyjmie chrzest, będzie zbawiony. Z Ewangelii według św. Łukasza 24, 44-53: w imię Jezusa będzie głoszone nawrócenie i odpuszczenie grzechów wszystkim narodom. Dwa fragmenty pochodzą z Ewangelii według św. Jana: 11, 45-52: Jezus umarł, aby rozproszone dzieci Boże zgromadzić w jedno; 17, 11b. 17-23: Jezus modli się podczas Ostatniej Wieczery za wszystkich, którzy uwierzą w Niego.

Słuchając podczas liturgii tych wybranych fragmentów Pisma św., zgromadzeni uświadamiają sobie, iż w posłudze misjonarzy wyruszających do różnych krajów wypełniają się zapowiedzi proroków o powszechności zbawienia, uobecnia się misyjny nakaz Chrystusa zlecony apostołom. Misjonarze idą głosić ewangelię i wzywać do nawrócenia, będą głosić nawrócenie i odpuszczenie grzechów. Idą do tych, za których umarł Chrystus, za których modlił się w przeddzień swej męki. Wyjazd na misje to udział w misterium zbawienia człowieka i świata.

IV TEOLOGIA OBRZĘDÓW I MODLITW

Znaczenie obrzędu błogosławieństwa misjonarzy wyjaśniają najlepiej słowa wprowadzenia, które celebrans kieruje do zgromadzonych. Uczestnicząc w tym obrzędzie, naśladujemy zwyczaj Kościoła pierwotnego, kiedy to gminy chrześcijańskie wysyłały swoich przedstawicieli do innych gmin, aby nieść im pomoc lub też głosić ewangelię tym, którzy jeszcze nie znali Chrystusa. Odbywa się to w zupełnie odmiennych warunkach życia i pracy Kościoła, ale istota tego posłania pozostaje taka sama. Jak niegdyś gminy tak dziś Koś-

cioły lokalne na nowo odkrywają i zacieśniają wzajemne związki. Sobór Watykański II przypomniał, iż Kościół pielgrzymujący jest misyjny ze swej natury. Kościół partykularny powinien sobie uświadomić fakt, że jest posłany również do tych, którzy w Chrystusa nie wierzą⁴ Nowe możliwości komunikacyjne umożliwiają dziś ściślejszy związek i współpracę pomiędzy Kościołami lokalnymi, chociaż dzielą je wielkie odległości. Posyłanie misjonarzy jest kontynuacją tej pierwotnej działalności gmin, jest jednocześnie wyrazem odpowiedzialności za dzieło Chrystusa w całym świecie.

Misjonarzy posyła konkretny Kościół do innego, konkretnego Kościoła lokalnego. Dlatego to w obrzędach pada nazwa Kościoła wysyłającego misjonarzy oraz tego, do którego misjonarze udają się. Pozostaje tak również w wypadku misjonarza ze zgromadzenia zakonnego, bowiem i ono na swój sposób pozostaje związane z Kościołami lokalnymi. Znakiem Kościoła lokalnego wysyłającego misjonarzy jest zgromadzona wspólnota. Obecność biskupa nadaje obrzędowi jeszcze większe znaczenie.

Misjonarze – duchowni i świeccy – wysłani przez prawowitą władzę kościelną idą z wiarą i posłuszeństwem do tych, którzy są daleko od Chrystusa. Są oni wyznaczeni do dzieła, do którego zostali powołani jako słudzy ewangelii⁵ Posłanie podczas sprawowanego przez Kościół obrzędu ukazuje wyraźnie, iż nie jest to jedynie osobista i prywatna decyzja poszczególnych ludzi. Idą posłani przez Kościół i w imieniu Kościoła pełnić będą na misjach różne posługi. Wymieniamy je, przedstawiając kandydatów wiernym, określamy nawet ich przyszłe zajęcia.

W modlitwach znajdujemy zarysowaną w wielkim skrócie teologię misji, wyrażoną bardzo biblijnym językiem. Bóg chce, aby wszyscy ludzie zostali zbawieni i doszli do poznania prawdy: Kościół prosi zatem, aby wejrzał na swoje wielkie żniwo i posłał na nie robotników celem głoszenia ewangelii. Dwa biblijne obrazy ukazują zamiar Boga i jego realizację⁶ W modlitwie wspólnej powraca obraz Boga, który chce zbawienia wszystkich ludzi: On posyła Chrystusa, aby głosił dobrą nowinę ubogim, jeńcom zwiastował wyzwolenie i zapowiadał czas łaski. Prosimy, aby Kościół rozszerzał się i obejmował ludzi wszystkich języków i narodów, abyśmy byli prawdziwymi świadkami ewangelii. Bóg wzywa wszystkich ludzi z ciemności do swojego

⁴ DM, nr 2, 6, 20.

⁵ Tamże, nr 23.

⁶ *Modlitwa otwarcia*, w: *Obrzędy*, nr 329.

światła; chce, aby na imię Jezus zgięło się wszelkie kolano⁷ Modlitwa błogosławieństwa ukazuje zbawcze dzieło Chrystusa: mówi o Jego przyjsciu na ziemię, przelaniu krwi dla naszego zbawienia, pokonaniu śmierci. Przypomina o posłaniu apostołów przed wstąpieniem do nieba⁸ Słowa przytoczonych modlitw, ukazujące posłannictwo misjonarzy na tle tego wielkiego planu zbawienia obejmującego wszystkich, uczą ich tak głębokiego postrzegania swej misyjnej aktywności.

W obrzędzie błogosławieństwa ważne miejsce zajmuje przekazanie krzyża misjonarzom. Z woli Ojca krzyż Jezusa stał się źródłem wszelkich błogosławieństw i wszelkich łask. To znak miłości Chrystusa, naszej wiary, podejmowanego posłannictwa⁹ Błogosławiąc krzyże, prosimy, aby ci, którzy będą je nosić wobec ludzi, starali się odtwarzać w sobie wizerunek Syna Bożego ukrzyżowanego. Jest to prośba o zgodność zewnętrznego znaku, jakim jest noszony krzyż, z duchową postawą misjonarza. Przyjmując krzyż, misjonarz słyszy: głos Chrystusa ukrzyżowanego, który jest Bożą mocą i Bożą mądrością¹⁰ Słowa te są bardzo ważne, bowiem przypominają, iż w centrum ewangelii, stoi krzyż Chrystusa. Jest to echo słów św. Pawła, który w swej misyjnej pracy głosił Chrystusa, i to ukrzyżowanego. Pouczał o Bożej mądrości zawartej w tajemnicy krzyża. Wręczenie krzyża jest najlepszym przypomnieniem, jakie ma on zajmować miejsce w życiu misjonarza. Przypomnienie ważne, bowiem chroni przed zbyt świeckim pojmowaniem posługi w krajach misyjnych.

Prośby zanoszone przez zebranych w intencji misjonarzy wiele mówią o ich posłudze i postawie życia: znajdujemy je w modlitwie błogosławieństwa i w błogosławieństwie końcowym. Misjonarze mają być zwiastunami zbawienia i pokoju, zwiastunami ewangelii i świadkami miłości Bożej w świecie. Przemierzając drogi świata, mają głosić dobrą nowinę ubogim i uzdrawiać skruszonych w sercu, zwiastować ewangelię narodom słowami i życiem. W ich słowach ma rozbrzmiewać głos samego Chrystusa. Jeśli Duch Święty zamieszka w ich sercu, to staną się wszystkim dla wszystkich i doprowadzą wielu do chwalenia Boga. W tym wielkim i trudnym dziele sam Chrystus będzie z misjonarzami, będzie kierował ich krokami, potwierdzał ich słowa.

⁷ *Modlitwa wspólna*, tamże, nr 336.

⁸ *Modlitwa błogosławieństwa*, tamże, nr 337.

⁹ Tamże, nr 338, 340.

¹⁰ Tamże, nr 338, 339.

Zbawiciel będzie ich wspierał swą łaską, aby nie zniechęcali się w swej pracy¹¹

Prosty i krótki jest obrzęd błogosławieństwa misjonarzy, ale połączony z liturgią słowa lub ze mszą św. staje się bardzo bogaty w treść. Przygotowany i dostosowany do konkretnej wspólnoty staje się źródłem duchowego ubogacenia tak dla misjonarzy, jak i dla zebranych wiernych. Przypomina na nowo o misyjności Kościoła, wzywa do modlitwy za misjonarzy i wszystkich innych form pomocy.

DER RITUS DER SEGNUNG DERER, DIE AUSGESANDT WERDEN,
DAS EVANGELIUM ZU VERKÜNDIGEN

Z u s a m m e n f a s s u n g

Die Aufgabe der Evangelisation wird auch von Laien übernommen, und deshalb enthält das neue Ritualbuch auch einen besonderen „Ritus der Segnung derer, die ausgesandt werden, das Evangelium zu verkündigen“ Besondere pastorale Bedeutung besitzt der Ritus der Aushändigung der Missionskreuze. Die Spendung dieser Benediktion während eines Wortgottesdienstes oder während der hl. Messe sowie die theologischen Inhalte der entsprechenden Gebete unterstreichen die ekklesiale Bedeutsamkeit dieser Sendung, die in der Kirche, im Namen der Kirche und für das Wohl der Kirche geschieht.

Aus dem Polnischen übersetzt von Herbert Ulrich

¹¹ Tamże, nr 337, 341.